

Запальні захворювання кишечника: 14-й конгрес Європейської організації з вивчення хвороби Крона і коліту (ЕССО)

У столиці Данії — Копенгагені у виставковому комплексі Bella Center 6—9 березня 2019 р. відбувся 14-й конгрес Європейської організації з вивчення хвороби Крона і коліту (ЕССО).

У роботі конгресу взяли участь 8034 особи, з них 2123 члени ЕССО з 98 країн. Україну представляли 13 делегатів.

Було проведено 12 наукових сесій, на яких було заслухано 86 доповідей, 17 сателітів за участю 62 спікерів та постерну сесію. На виставці були представлені останні досягнення 45 компаній, які займаються розробкою ендоскопічних технологій і лікарських засобів.

До матеріалів конгресу включено 988 доповідей з 1173 представлених, з них 860 постерних і 38 усних.

S. Danese (Італія) — президент ЕССО на церемонії відкриття представив об'єднаний реєстр для клінічної оцінки і наукових досліджень — UR-CARE (базу даних, яка містить медичну документацію хворих на запальні захворювання кишечника (ЗЗК) та результати досліджень у цій галузі) та запропонував активно використовувати його в практичній діяльності. Він також зазначив, що журнал «Journal of Crohn's and Colitis», який видається під егідою ЕССО, входить до трійки світових топових медичних журналів.

Окрім основної наукової програми конгресу ЕССО-2019, проведено навчальні програми: 4-й ЕССО-форум, 4-й ЕССО-семінар, 6-й ЕССО-ESGAR-форум з ультразвукової діагностики, 1-й форум з методології та розробки практичних настанов, 8-й майстер-клас S-ЕССО із ЗЗК.

Новітнім у проведенні конгресу ЕССО було створення Е-терміналів, обладнаних потужними комп'ютерними системами, де учасники конгресу мали можливість ознайомитися з навчальними програмами, проглянути відео з професійними порадами з проведення діагностичних

і лікувальних маніпуляцій у хворих на ЗЗК, прослухати аудіопідкасти від світових експертів у галузі ЗЗК. Е-термінали надавали доступ до електронної бібліотеки, яка містить багато клінічних досліджень і дані систематизованих оглядів, метааналізів, а також тези з кращими рефератами доповідей, Е-довідник з відкритим доступом до алгоритмів, розроблених на основі останніх рекомендацій ЕССО.

Створення веб-кастів на конгресі ЕССО-2019, які висвітлювали всі виступи під час 12 наукових засідань, а також 6-го ЕССО-ESGAR форуму з ультразвукової діагностики, 1-го форуму з методології та розробки практичних настанов, 8-го майстер-класу S-ЕССО із ЗЗК, значно модернізувало способи висвітлення інформації та надало змогу отримати онлайн доступ до навчальних матеріалів.

Проф. L. Peyrin-Biroulet (Франція) представив результати II фази дослідження OASIS, в якому оцінювали ефективність етрасимоду (перорального селективного модулятора сфінгозин-1-фосфатного рецептора) в лікуванні середньотяжкого і тяжкого виразкового коліту (ВК). Порівняно з групою плацебо хворі, які приймали етрасимод у дозі 2 мг, статистично значущо частіше досягали ендоскопічного (16,3 та 43,2% відповідно; $p = 0,003$), гістологічного (10,2 та 31,7%; $p = 0,006$) поліпшення та гістологічної ремісії (6,1 та 19,5%; $p = 0,027$) на 12-й тиждень лікування. Повне відновлення слизової оболонки товстої кишки зареєстровано у 19,5% пацієнтів, які отримували етрасимод у дозі 2 мг, та у 4,1% хворих з групи плацебо ($p = 0,01$). Призначення етрасимоду в дозі 1 мг перевищувало плацебо за частотою досягнення кінцевих точок, однак зареєстровані відмінності не були статистично значущими. Отже, повне відновлення слизової оболонки може бути

**Завідувач проктологічного відділення
Київської обласної клінічної лікарні
к. мед. н. В.Ю. Пироговський (ліворуч)
і президент Української гастроентерологічної
асоціації професор І.М. Скрипник**

реально досяжним, а також об'єктивним показником ефективності медикаментозних засобів у дослідженнях індукції ремісії.

W. Sandborn (США) представив результати III фази дослідження UNIFI, в якому вивчали ефективність та безпечність застосування підшкірного введення моноклонального антитіла – устекінумабу в підтримувальній терапії хворих із середньотяжким і тяжким ВК, які не відповіли на традиційну або біологічну терапію (зокрема антифактор некрозу пухлини або ведолізумабу), але досягли клінічної відповіді через 8 тиж після внутрішньовенної інфузії однієї індукційної дози устекінумабу.

Уведення устекінумабу на 8-му та 12-му тижні в дозі 90 мг після однієї індукційної дози дало змогу досягти клінічної ремісії на 44-му тижні (43,8 і 38,4 % відповідно) порівняно з плацебо (24,0 %; $p < 0,001$, $p = 0,002$). У багатьох пацієнтів, які отримували устекінумабу на 8-му і 12-му тижні, клінічна відповідь утримувалася до 44-го тижня на тлі ендоскопічної ремісії, а також клінічна ремісія без призначення кортикостероїдів.

Установлено добру переносність устекінумабу: кількість побічних ефектів в основній групі була порівнянною з такою у групі плацебо, а кількість пацієнтів, які завершили дослідження не у відповідності до протоколу, в групі плацебо значно перевищувала показник дослідної групи.

Отже, різні схеми підшкірного введення устекінумабу дають змогу досягти клінічної ремісії, зберегти клінічну відповідь, сприяють ендоскопічному одужанню і досягненню ремісії без застосування кортикостероїдів.

Результати III фази дослідження VARSITY представив S. Schreiber (Німеччина). В групі ведолізумабу зафіксовано абсолютне зменшення кількості пацієнтів, які потребували прийому пероральних кортикостероїдів. Дослідження підтвердило переваги ведолізумабу над адалімумабом у досягненні клінічної ремісії і повному відновленні слизової оболонки кишечника в пацієнтів із середньотяжким і тяжким ВК. Найкращі результати зафіксовано в когорті хворих, які раніше не отримували біологічної терапії.

S. Schreiber наголосив на доцільності першочергового призначення ведолізумабу, а не адалімумабу при лікуванні середньотяжкого і тяжкого ВК.

Такі світові медичні компанії, як Takeda, Pfizer, Janssen, Roche, Abbvie, Sandoz, Dr Falk Pharma, представили свою продукцію.

На високому науковому рівні пройшли сателітні симпозиуми провідних фармацевтичних компаній світу.

S. Danese анонсував появу у 2019 р. оновлених практичних рекомендацій ЕССО з лікування ВК та хвороби Крона, профілактики та лікування опортуністичних інфекцій у хворих на ЗЗК.

Новим президентом ЕССО обрано L. Peyrin-Biroulet (Франція).

Наступний конгрес ЕССО відбудеться у Відні (Австрія) 12–15 лютого 2020 р.

Підготував д. мед. н., професор І. М. Скрипник,
заслужений діяч науки і техніки України,
президент ГО «Українська гастроентерологічна асоціація»